

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

เป็นการศึกษาเชิงพรรณนาหาความสัมพันธ์ (descriptive correlation study) เรื่องความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนกของคณงานฟาร์มเลี้ยงไก่ ในจังหวัดเชียงใหม่

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ คณงานที่ทำงานอยู่ในฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นฟาร์มที่ผ่านการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์

กลุ่มตัวอย่างคือ คณงานที่ทำงานอยู่ในฟาร์มเลี้ยงไก่เนื้อ และไก่ไข่ ในจังหวัดเชียงใหม่ โดยเป็นฟาร์มที่สมัครใจเข้ารับการตรวจ โดยผ่านเกณฑ์การประเมินและได้รับการรับรองมาตรฐานจากกรมปศุสัตว์ ทำการเลือกฟาร์มเลี้ยงไก่แบบเจาะจง โดยเลือกฟาร์มที่อยู่ห่างจากอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ไม่เกิน 60 กิโลเมตร ซึ่งมีจำนวนฟาร์มทั้งหมด 118 แห่ง จากการสำรวจเบื้องต้น พบว่าโดยเฉลี่ยแต่ละฟาร์มมีคณงานฟาร์มละ 1 คน นำมาคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง จากสูตรของ Krejcie & Morgan ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 92 คน โดยกำหนดคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. อายุ 15 ปีขึ้นไป
2. ทำงานในฟาร์มเลี้ยงไก่ตั้งแต่ 1 เดือนขึ้นไป
3. สามารถสื่อสารภาษาไทยได้
4. ให้ความสมัครใจในการเข้าร่วมการศึกษานี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เป็นการเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสัมภาษณ์ ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก มีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ซึ่งประกอบด้วยข้อมูลส่วนบุคคล และข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับฟาร์มไก่ โดยข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับอายุ เพศ ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่มาทำงานอยู่ในฟาร์ม ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับฟาร์มเป็นข้อมูลที่ตั้งของฟาร์ม การจัดการฟาร์มเพื่อการป้องกันและควบคุมโรค รวมทั้งหมดมี 20 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้เรื่องโรคไข้หวัดนก ประกอบด้วยคำถามในเรื่องความรู้เกี่ยวกับสาเหตุ แหล่งรังโรคและวิธีการติดต่อ จำนวน 13 ข้อ ความรู้เกี่ยวกับอาการแสดงในคนและในสัตว์ จำนวน 8 ข้อและความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้หวัดนก จำนวน 11 ข้อ โดยลักษณะคำตอบเป็นแบบตอบใช่ ไม่ใช่และไม่ทราบ รวมทั้งหมดมี 33 ข้อ คะแนนรวมทั้งหมดคือ 33 คะแนน โดยแบ่งการให้คะแนนเป็นตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดและไม่ทราบให้ 0 คะแนน โดยมีข้อคำถามที่เป็นด้านบวก 26 ข้อและข้อคำถามที่เป็นด้านลบ 7 ข้อ เกณฑ์พิจารณาคะแนนความรู้โดยรวม คือ

ระดับความรู้ดี	หมายถึง	ได้คะแนนความรู้ตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป (26.4-33 คะแนน)
ระดับความรู้ปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนความรู้ระหว่างร้อยละ 60.0-79.9 (19.8-26.3 คะแนน)
ระดับความรู้น้อย	หมายถึง	ได้คะแนนความรู้น้อยกว่าร้อยละ 60.0 (0-19.7 คะแนน)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก โดยมีลักษณะคำตอบเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating scale) ประกอบด้วยคำถามในเรื่องพฤติกรรมในการป้องกันตนเองจากโรคไข้หวัดนก จำนวน 13 ข้อ และพฤติกรรมในการควบคุมการแพร่ระบาดของโรค จำนวน 11 ข้อ โดยคำตอบเป็นแบบไม่เคยปฏิบัติเลย ปฏิบัติเป็นบางครั้ง และปฏิบัติทุกครั้ง รวมทั้งหมดมี 24 ข้อ แบ่งการให้คะแนนเป็น ปฏิบัติทุกครั้งให้คะแนนเท่ากับ 3 ปฏิบัติเป็นบางครั้งให้คะแนนเท่ากับ 2 ไม่เคยปฏิบัติเลยให้คะแนนเท่ากับ 1 โดยการประเมินความถี่ของการปฏิบัติมีความหมายดังนี้

ปฏิบัติทุกครั้ง	หมายถึง	คนงานทำกิจกรรมนั้นสม่ำเสมอหรือทุกครั้ง
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	หมายถึง	คนงานทำกิจกรรมนั้นเป็นบางครั้งหรือนานๆครั้ง
ไม่เคยปฏิบัติ	หมายถึง	คนงานไม่เคยทำกิจกรรมนั้นเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

	ข้อความทางบวก (คะแนน)	ข้อความทางลบ (คะแนน)
ปฏิบัติทุกครั้ง	3	1
ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	2	2
ไม่เคยปฏิบัติ	1	3

เกณฑ์ตัดสินระดับพฤติกรรมกำบังโรคไข้หวัดนก

ในการพิจารณาตัดสินระดับพฤติกรรมกำบังโรคไข้หวัดนกของพนักงาน จำนวน 24 ข้อ คิดเป็นคะแนนเต็ม 72 คะแนน ซึ่งโดยทั่วไปการยอมรับพฤติกรรมใดนั้น ถ้าปฏิบัติถูกต้อง ร้อยละ 80 ถือว่าผ่านตามเกณฑ์ (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2540) ดังนั้นผู้ศึกษาจึงกำหนดระดับคะแนน ดังนี้

ระดับดี	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมตั้งแต่ร้อยละ 80.0 ขึ้นไป (57.6-72คะแนน)
ระดับปานกลาง	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมระหว่างร้อยละ 60.0-79.9 (43.2-57.5 คะแนน)
ระดับต่ำ	หมายถึง	ได้คะแนนพฤติกรรมต่ำกว่าร้อยละ 60.0 (24-43.1 คะแนน)

การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (content validity)

นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านระบาดวิทยา ด้านสัตวแพทย์สาธารณสุข ด้านการควบคุมโรค เป็นผู้พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (content validity index [CVI]) เท่ากับ 0.8 จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความเหมาะสมและชัดเจนตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิก่อนที่จะนำไปหาค่าความเชื่อมั่นต่อไป

2. การหาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ (reliability)

นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้กับคนงานในฟาร์มเลี้ยงไก่ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน ที่อำเภอแม่วางและอำเภอสารภี แล้วนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ดังนี้

แบบสัมภาษณ์ในส่วนของความรู้นำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน 20 (Kuder-Richardson 20) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.8

แบบสัมภาษณ์ในส่วนของพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก นำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือโดยใช้สูตรแบบสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือเท่ากับ 0.7

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยอธิบายถึงวัตถุประสงค์ในการศึกษา ลักษณะของแบบสัมภาษณ์ ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกลุ่มตัวอย่างสามารถถอนตัวออกจากการศึกษาได้ โดยไม่มีผลกระทบใดๆ และข้อมูลที่ได้อาจเผยแพร่ผลการศึกษาในภาพรวมเท่านั้น ผู้ศึกษาจะเก็บข้อมูลเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อนุญาตให้ทำการสัมภาษณ์และยินยอมที่จะตอบแบบสัมภาษณ์เท่านั้น

การรวบรวมข้อมูล

การศึกษานี้ผู้วิจัยดำเนินการรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยวิธีการสัมภาษณ์ และดำเนินงานเป็นขั้นตอนตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ถึงผู้ประกอบการฟาร์มไก่ เพื่อขออนุญาตในการดำเนินการวิจัย
2. ผู้ศึกษาเข้าพบผู้ประกอบการ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการรวบรวมข้อมูล และขอความร่วมมือในการทำการศึกษา
3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ ขั้นตอน การรวบรวมข้อมูลแก่กลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการทำการศึกษารวมทั้งแจ้งให้ทราบว่าข้อมูลทั้งหมดจะถูกเก็บเป็นความลับ และนำมาใช้เฉพาะการศึกษานี้เท่านั้น ทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างมีสิทธิ์ที่จะถอนตัวออกจากการศึกษาได้ตลอดเวลา

4. ทำการสัมภาษณ์คนงานในฟาร์มเลี้ยงไก่ โดยผู้ศึกษาเป็นผู้ทำการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง
5. นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนการนำไปวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ข้อมูลด้านความรู้และข้อมูลพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก นำมาคำนวณหาค่าความถี่ และร้อยละ
3. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ในการศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ และพฤติกรรมการป้องกันโรคไข้หวัดนก ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับแบบสเปียร์แมน (Spearman's Rank correlation coefficient) เนื่องจากการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติที่ใช้พบว่าข้อมูลที่ได้มีการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ซึ่งจะพิจารณาหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตามเกณฑ์ของ มันโรว์ (Munro B.H, 1997) ดังนี้

ค่าตั้งแต่	0	ถึง	0.25	หมายถึงมีความสัมพันธ์ระดับต่ำมาก
ค่าตั้งแต่	0.26	ถึง	0.49	หมายถึงมีความสัมพันธ์ระดับต่ำ
ค่าตั้งแต่	0.50	ถึง	0.69	หมายถึงมีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่าตั้งแต่	0.70	ถึง	0.89	หมายถึงมีความสัมพันธ์ระดับสูง
ค่าตั้งแต่	0.90	ถึง	1.00	หมายถึงมีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก